

Statens vegvesen

Saksbehandler/telefon:

Kristian Wærsted /91519589

Vår dato: 05.10.2018

Vår referanse:

Notat

Til: Statens vegvesens regioner

Fra: Vegdirektoratet

Kopi til:

Ny mal for skilting i automatiske bomstasjoner (AB)

Vegdirektoratet har som kjent hatt skilting og bruk av kvitteringslys (saldolys) i automatiske bomstasjoner på høring i første halvdel av 2018 (se Mime 17/215662-34 og -35) og blant annet konkludert med at:

- Kvitteringslys skal ikke benyttes
- Bruk av taksttavler (takstskilt) skal begrenses i byer
- Det skal informeres ved bygrensene med et nytt 560-soneskilt om at det aktuelle byområdet har et betalingsystem, og at nærmere informasjon om bomstasjoners beliggenhet, betalingsmåter, takster og rabattordninger etc. er å finne på nettet (autopass.no)
- Bruk av servicetelefonnummeret 02012 utgår og erstattes av ovennevnte «soneskilt» og «autopass.no» nederst på takstskiltene

Den nye malen (se side 2-6) for skilting av automatiske bomstasjoner erstatter malen fra 16. februar 2016. Pågående forsøk i byer skal avsluttes nå som denne nye malen er trådt i kraft.

Skilting av bomstasjoner skal følge fraviksbestemmelsene i skiltnormalen (N300) når det gjelder SKAL-, BØR-, og KAN-bestemmelser (se også en kortversjon nederst i innledningen). Det betyr at regionene er tillagt et hovedansvar for å vurdere bruken av takstskilt i byer.

Med hilsen
Marit Brandtsegg

Ny mal for skilting i automatiske bomstasjoner (AB)

<u>Innhold</u>	<u>Side</u>
1. Innledning	1
2. Forvarsling av bomstasjoner	2
3. Skilting i den enkelte AB	3
4. Eksempler på skilting	3
5. Bruk av informasjonstavler	4
6. Korreksjon av eksisterende kvitteringslys (saldolys) og skilt	5
7. Grunnleggende informasjon på autopass.no	5

1. Innledning

Som nevnt innledningsvis, erstatter denne nye malen for skilting av automatiske bomstasjoner, malen fra 16. februar 2016 og tar i tillegg med en bestemmelse om at kvitteringslys (saldolys) ikke lenger skal benyttes.

I praksis har nytten av kvittering til trafikanter med brikke vist seg usikker, og innføring og oppfølging av systemer for umiddelbar kvittering til trafikantene er krevende og kostbart. Ved å utelate kvitteringslys mister vi den dynamiske informasjonen til trafikanter uten brikke og til trafikanter med brikke som ikke virker, om at de blir videofotografert. Vi mener likevel det er tilstrekkelig at denne informasjonen gis med skiltsymbol 792.30 (for automatiske bomstasjoner) nå som AutoPASS-systemet er godt innarbeidet blant trafikantene. 792.30 skal være i alle automatiske bomstasjoner, enten på takstavlen eller på et enkelt 560-skilt som markerer at man passerer en bomstasjon (se s. 4).

Nettstedet «autopass.no» fungerer nå så bra at trafikantene kan gå inn og finne informasjon om alle bomstasjoner og om alle sine bomstasjonspasseringer der. Alle bomstasjoner med takstskilt vil ha tekst om hvor informasjon finnes ved at «autopass.no» tas inn nederst på skiltene. I tillegg skal det på alle viktige veger inn mot byområder med bomstasjoner bli satt opp et nytt skilt med symbol 765 Bomveg/-brukerbetaling på veg (Kr-symbolet) og 792.30-symbolet øverst, navn på byområdet i midten, og symbolet fra skilt 635 Informasjon og teksten «autopass.no» nederst (se s. 4).

I denne nye malen skiller vi mellom skiltingen av AB beliggende på tre ulike steder, (se eksempler i kapittel 4):

- På veger utenfor og mellom byer
- På hovedveger inn mot byer/byområder med enkel bomring hvor alle bomstasjoner har samme takst
- På øvrige veger/gater i byer/byområder

Det er opp til lokale skiltmyndigheter å avgjøre hvilke veger gjennom et byområde som bør defineres som hovedveg, og hvilke veger/gater som er mer lokale.

Fravik fra bestemmelsene i denne malen skal følge reglene for fravik slik de er formulert i skiltnormalen (N300) – noe forenklet:

- SKAL: Bare Vegdirektoratet kan gi evt fravik
- BØR: Regionene kan gi fravik etter forutgående orientering til Vegdirektoratet
- KAN: Aktuell skiltmyndighet avgjør fravik uten orientering til Vegdirektoratet

2. Forvarsling av bomstasjoner

Bomstasjoner forvarsles på ulike måter med bruk av:

1. Informasjonstavler (som varsles med 560-skilt) – se kapittel 5
2. Kr-symbolet på ulike typer vegvisningsskilt (se s. 4)
3. Et nytt 560-soneskilt ved innkjøring til byområder med AB (se s. 4)

Kr-symbolet på vegvisning

Kr-symbolet (765 Bomveg/brukerbetaling på veg) brukes på alle typer vegvisningsskilt for å varsle om at man kommer til en bomstasjon i aktuell retning, både når det gjelder AB og andre bomstasjoner, f.eks. manuelle bomstasjoner på fjelloverganger.

Nytt 560-soneskilt ved innkjøring til byområder

For å orientere trafikantene om at man kommer til et byområde med AB (ofte som del av en «bypakke»), skal et 560-skilt settes opp på alle veger som leder inn i byområdet. Skiltet skal ha Kr-symbolet og symbol 792.30 øverst, navnet på aktuelt byområde i midten og henvisning til at mer informasjon om bomstasjonene i byen kan hentes på autopass.no nederst (se s. 4).

3. Skilting i den enkelte AB

Som vist i eksempler i kapittel 4, skiller vi som nevnt mellom:

1. AB på veger utenfor og mellom byer
2. AB på hovedveger inn mot byområder med en enkel bomring med samme takst i alle bomstasjonene
3. AB på andre veger og gater i byområder

Takstskilt og enkle 560-skilt for markering av AB SKAL stå på høyre side av vegen, gjerne på portalbeinet, eller like foran betalingsnittet i bomstasjonen. Ved to eller flere parallelle betalingsfelt er det tilstrekkelig med takstskilt på høyre side. De trafikantene som er interessert i informasjonen på skiltet, må lære seg å kjøre i høyre felt. Ved flere parallelle betalingsfelt SKAL takstskiltet, og alternativt det enkle 560-skiltet på høyre side, suppleres med det enkle 560-skiltet på venstre side.

Skilting i AB på enkeltstrekninger utenfor og mellom byer

Det eneste skiltet i bomstasjonen SKAL være et takstskilt med 792.30 alene øverst, takstene med symbol for vektklasse (lett kjøretøy over og tungt kjøretøy under) på midten, og **autopass.no** nederst. Bomstasjonen SKAL ikke ha annen forvarsling enn Kr-symbolet på aktuell vegvisning.

Skilting i AB på hovedveger gjennom enkle bomringer med samme takst i alle bomstasjonene

Bomstasjoner på hovedveger gjennom enkle bomringer hvor alle stasjoner har samme takst, BØR ha takstskilt på samme måte som i AB på landeveger, som beskrevet i avsnittet ovenfor. I byer med tidsdifferensierte takster SKAL takstskilt ha variable takstdisplay. Disse displayene må ha tre siffer for å kunne takle prisøkninger og ekstra høye takster i spesielle situasjoner, som forurenset luft om vinteren mv. Dersom det ikke blir satt opp takstskilt i den aktuelle AB for den ene eller begge betalingsretninger, SKAL det isteden settes opp et enkelt 560-skilt med symbolet for AB (792.30).

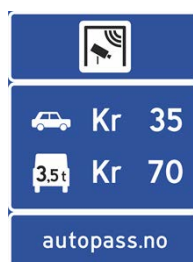
Skilting i AB på andre veger og gater i byområder

Bomstasjonene på mindre veger gjennom enkle bomringer med felles takst og alle bomstasjonene i byer med kompliserte takstsystem og bomstasjonsplasseringer, SKAL være uten takstskilt og isteden markeres med et enkelt 560-skilt med symbol 792.30 (på begge sider av feltene ved to eller flere parallelle betalingsfelt).

4. Eksempler på skilting

Eksemplene nedenfor viser skiltene vi normalt vil ha i forbindelse med bomstasjoner med ulik plassering, og hvor bare skiltene lengst til høyre i eksemplene står inne i selve stasjonen:

Skilting for AB på veger *utenfor og mellom byer*

Skilting i AB på *hovedveger gjennom enkle bomringer med felles takst*

*) Her er takstskiltet vist med variable takstfelt, som må brukes ved tidsdifferensiering av takstene

Skilting i AB i *alle andre veger og gater i byområder*

eller bare

5. Bruk av informasjonstavler

Vi har tidligere bestemt at lokale infotavler for det enkelte bompengeprojekt (for en enkeltstående eller for flere bomstasjoner i et geografisk avgrenset område) SKAL normalt ikke benyttes. Infotavler SKAL begrenses til en «Nasjonale infotavle» ved grensekryssinger inn til Norge, inklusive på aktuelle ferjer. Den nasjonale infotavlen har en standard tekst på norsk, engelsk og tysk som beskriver betalingsmåtene i AB, kravet om obligatorisk brikke i tunge kjøretøyer i næring, og at mer informasjon kan hentes på nettet (autopass.no) mv. Unntaksvis vil den nasjonale infotavla kunne settes opp ved bompengeprojekter hvor den aktuelle informasjonen antas å være veldig dårlig kjent blant trafikantene, eller lokale infotavler etter tidligere modell kan benyttes ved spesielle behov.

6. Korreksjon av eksisterende kvitteringslys (saldolys) og skilt

Alle eksisterende kvitteringslys SKAL fjernes i forbindelse med endring av vegkantutstyr, eller når man av andre grunner likevel er på stedet med egnede mannskaper.

Generelt KAN 560-skilt med varsel om bomstasjoner, også bli stående en stund. Dette gjelder også skilt som f.eks. inneholder tekst på norsk og engelsk, dersom de ikke gir feil informasjon. Det er ønskelig at vi så snart som praktisk mulig bare har skilt som er i samsvar med malen, for å redusere mulig usikkerhet hos trafikantene.

Takstskilt med AutoPASS-symbol KAN beholde disse i en overgangsperiode til det passer å skifte dem ut, mens 02012-nummeret SKAL fjernes snarest. Nytt service-nr. for AB er 22602012, men det skal ikke brukes på skilt, kun på infotavler, på nettet og i brosjyrer mv.

7. Grunnleggende informasjon på autopass.no

1. I Norge er de fleste bomstasjoner på landeveger og i byer automatiske. Det vil si at trafikantene ikke skal stoppe i bomstasjonene, men kjøre gjennom i vanlig fart. Passeringen blir enten registrert ved at kjøretøyet er utstyrt med en gyldig elektronisk brikke (f.eks. «AutoPASS») eller ved at kjøretøyets kjennemerke blir videofotografert og regning for passering(e) sendt til kjøretøyets eier.
2. På enkelte fjelloverganger og andre mer lokale vegger er det bomstasjoner hvor man må stanse og betale på andre måter, og hvor reglene i malen ikke følges.
3. Følgende symboler benyttes på skilt for å varsle eller informere trafikantene om passering i automatiske bomstasjoner:
 - a) Nr. 765 «Kr-symbolet» , som informerer om at man i angitt retning kommer til en bomstasjon eller annen betalingsordning.
 - b) Nr. 792.30 «Bomstasjonssymbolet» , som informerer om at man passerer en automatisk bomstasjon med lesing av bombrikke og videokontroll av bilnummer.
4. I automatiske bomstasjoner på landeveg vil det være et takstskilt (figur T) som viser *aktuell urabattert takst* for de ulike vektclasser (hhv lette og tunge kjøretøyer). Dette takstskiltet skal normalt ha teksten «autopass.no» nederst som henvisning til hvor trafikantene kan finne informasjon om rabatter mv.

5. For å informere om at man kommer til en by med automatiske bomstasjoner, vil det ved de fleste vegene inn til byområdet være et soneskilt (figur S) med navn på byområdet og teksten «autopass.no» for å informere tilreisende om hvor informasjon om stasjonenes beliggenhet, aktuelle takster og takst- og rabattsystemer mv kan hentes. **NB:** Det er opp til den enkelte trafikant selv å innhente slik aktuell informasjon hvis ønskelig.
6. Trafikanter med en eller annen rabatt (brikke/avtale-rabatt, timeregulert-rabatt, måneds-tak-rabatt, og/eller rabatt for bedre miljøklasse enn diesel ved miljødifferensiering etc.) vil betale mindre enn den viste maksimale prisen. **NB:** Disse trafikanter må selv hente informasjon på nettet (autopass.no) om hvor mye de må betale i forhold til den viste maksimalprisen (som vil variere i løpet av dagen når det f.eks. i en by er innført tids-differensierte takster/rushtidsavgift).
7. I byområder vil de automatiske bomstasjonene minimum være markert med et enkelt skilt med bomstasjonssymbolet (figur B). **NB:** For bomstasjoner uten takstskilt i byer, må trafikantene selv finne informasjon om både takster og rabatter på nettet (autopass.no).
8. I noen byer (f. eks Oslo og Bergen) kan det være aktuelt å mangedoble takstene på visse dager, f. eks. når det er ventet ekstrem luftforurensning om vinteren. Slike ekstra høye takster vil bli varslet til trafikantene i media og på såkalte «friteksttavler» (VMS) langs hovedvegene senest dagen før takstforhøyelsen. Informasjon om slike ekstra høye takster vil også ligge på autopass.no. Dersom ekstremtaksten for tunge kjøretøyer overskrider kr 999,- (største mulige beløp med tre siffer) må aktuelt takstfelt holdes slukket så lenge ekstremtaksten varer.

Figurer

